

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
3 ПЖ 254/18
31.01.2018. године
Београд

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Александре Поповић, председника већа, судија Младена Николића и Драгољуба Јанковића, чланова већа, у парници тужиоца SAM SON COMPANY ДОО - у стечају, чији је пуномоћник Владимир Добрић, адвокат из Београда, против туженог Н. RANGEL INDUSTRIES, The Penthouse, #1Kowloon Park Drive, TsimShatsui, Kowloon, Hong Kong, кога заступа привремени заступник Жељка Ковачевић, адвокат из Београда, ради неоснованог обogaћења, вредност предмета спора 212.000,00 Eur и 183.000 USD, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду П 7734/15 од 18.10.2017. године, у седници већа одржаној дана 31.01.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Београду П Бр. 7734/15 од 18.10.2017. године, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом, обавезан је тужени да тужиоцу плати износ од 157.215,00 USD и 68.211,60 Eur, са законском затезном каматом, и то:

- на износ од 157.215,00 USD почев од 30.05.2007. године, до исплате, и
- на износ од 68.211,60 Eur, почев од 17.08.2007. године, до исплате,

те трошкове поступка од 904.604,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавио тужени указујући на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 ст. 2 тач. 12 Закона о парничном поступку, да је суд пропустио да цени битне чињенице, да су парничне странке биле у уговорном односу, да је у склопу пословног уговорног односа тужилац туженом извршио предметне уплате, па је нејасан погрешан закључак суда да је тужени извршене уплате задржао без правног основа. У моменту исплате од стране тужиоца туженом, парничне странке су имале закључен уговор, а који уговор је и даље на снази, јер је достављањем про-фактура од стране продавца, овде туженог, учињена понуда за закључење Уговора, а извршеним уплатама (по две про-фактуре) купац, овде тужилац, прихватио је Понуду, те је учињеном понудом и прихватам понуде уговор о продаји робе између парничних странака закључен. У ситуацији када предметни уговор није раскинут, већ је и даље на правној снази, то се не може применити институт неоснованог обogaћења.

Закључак суда да се у конкретном случају ради о авансним уплатама тужиоца на рачун туженог је погрешан, односно нејасно је на основу којих доказа у списима је суд

извео закључак да је плаћање извршено као авансно, због чега је неправилно и непотпуно утврђено чињенично стање. Такође, погрешна је одлука о досуђењу затезне камате, јер је тужилац тражио законску затезну камату на одређени износ из тужбеног захтева у иностраној валути, почев од 2007. године до исплате, а суд је погрешно применио материјално право, јер је применио одредбе Закона о затезној камати, које су на снагу ступиле 24.12.2012. године.

У смислу жалбених навода, предложено је да се првостепена пресуда преиначи или укине.

У одговору на жалбу туженог, тужилац је оспорио наводе из жалбе, указујући да је првостепени суд правилно применио материјално право, те у смислу навода из одговора предложио да се жалба туженог одбије, а првостепена пресуда потврди.

Испитујући правилност побијане пресуде, на основу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд је нашао да је жалба туженог основана.

Према разлозима побијане пресуде, првостепени суд налази да је међу странкама неспорно да су биле у облигационо – правном односу по основу купопродаје робе – беле технике, да је тужени издао:

- профактуру број: 07/10201 од 24.04.2007. године и

- профактуру број: 07/10212 од 11.07.2007. године,

којима је тужиоцу фактурисао разну робу, марке Paolo и Fuego, да је међу странкама уговорена авансна уплата робе у целости, као и да је дана 30.04.2007. године, тужилац извршио авансну уплату у износу од 183.000,00 USD и дана 17.07.2007. године авансну уплату од 212.000,00 Eura. Даље, суд налази да је неспорно да је тужени примио уплату по достављеним профактурама и да није уговорен рок испоруке робе.

Било је спорно, да ли је тужени испунио своју уговорну обавезу и испоручио робу по предметним фактурама, као и да ли је потраживање тужиоца застарело.

Даље, према разлозима првостепене пресуде произилази да је тужени по доларској авансној уплати испоручио тужиоцу робу у вредности од 25.785,00 USD и да није испоручио робу у вредности од 157.215,00 USD, а по авансној уплати у Eur, није испоручена роба у вредности од 68.211,60 Eur, а да тужени (на коме је терет доказивања да је испунио уговорну обавезу), није до закључења главне расправе доставио доказ да је испоручио робу у вредности уплаћеног аванса.

Првостепени суд закључује да када је уговором регулисана авансна уплата на име цене робе, па продавац изврши делимичну испоруку робе, тада остатак аванса који није покривен испоруком робе продавац држи без правног основа, па је дужан да исти врати купцу по Правилима стицања без основа, у смислу члана 210 и 214 Закона о облигационим односима.

Ценећи приговор застарелости, првостепени суд налази да је неоснован, јер се у конкретном случају, има применити Општи рок застарелости из члана 371 Закона о облигационим односима, а како је тужилац авансне уплате по предметним профактурама вршио 17.07.2007. и 27.04.2007. године, а тужбу поднео 28.12.2015. године, то је иста поднета пре истека десетогодишњег рока застарелости.

Првостепени суд не даје разлоге о томе да ли је уговор о купопродаји који су закључиле парничне странке раскинут, а тужилац се позивао и на раскид уговора, што има за последицу и да је првостепена пресуда захваћена битном повредом парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Другостепени суд у поступку по жалби, сагласно одредби члана 386 ст. 3 Закона о парничном поступку, по службеној дужности пази на правилну примену материјалног права.

У овом спору, на страни тужиоца појављује се привредно друштво, које је основано и са седиштем у Републици Србији, а на страни туженог Привредно друштво

чије је седиште у Хонг Конгу, а Хонг Конг је посебан административни регион Народне Републике Кине и одређеним сферама доноси законе. Дакле, реч је о спору са иностраним елементом, те је првостепени суд морао да утврди и које право је меродавно у овом случају за решење спорног односа странака.

Меродавно право, одређује круг битних чињеница за решење спорног односа странака и доношење одлуке у спору са ино – елементом.

Према одредби члана 19 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, за уговор, меродавно је право које су изабрале уговорне странке, ако овим законом или међународним уговором није друкчије одређено.

У конкретном случају, из списка произилази да првостепени суд није утврдио да ли су странке изабрале меродавно право и ако јесу, да ли је то право Републике Србије, (на које се првостепени суд позива, и применом тог права одлучује, а не даје разлоге зашто је примењено право Републике Србије) или је то, у овом случају међународни уговор или право неке друге државе.

Имајући горе наведено у виду, стекли су се услови да се првостепена пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Према одредби члана 20 ст. 1 тач. 1 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, ако није изабрано меродавно право и ако посебне околности случаја не упућују на друго право, као меродавно право примењује се за уговор о продаји покретних ствари, право место где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште продавца.

Према одредби члана 27 ст. 1 истог Закона, на стицање без основа примењује се право меродавно за правни однос који је настао, био очекиван или претпостављен, а поводом кога је настало стицање.

У конкретном случају, очигледно је реч о купопродаји, и у том смислу првостепени суд је требао имати у виду наводе туженог које је истицао у току првостепеног поступка и које истиче у жалби, да је тужени достављањем профактура, у којима је специфицирана роба, цена сваке ставке и укупна цена, ставио у понуду тужиоцу, а да је тужилац уплатио целокупан износ по профаткурама, за робу која је наведена, на који начин је и по становишту овог суда закључен уговор између странака и била би реч о купопродаји. Када је у питању уговор о купопродаји, Народна Република Кина, као и Република Србија, јесте потписник конвенције Уједињених нација о Уговорима о међународној продаји робе, али имајући у виду специфичан положај Хонг Конга, као посебног административног региона Народне Републике Кине, то је потребно да првостепени суд, уколико странке нису изабрале меродавно право, посебно ако нису изабрале као меродавно право право Републике Србије, сагласно одредби члана 13 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, преко надлежног органа Републике Србије, сазна да ли се Конвенција Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе, односи и на Хонг Конг, као посебан административни регион Народне Републике Кине. Уколико се односи, а странке нису изабрале меродавно право (дакле и право Републике Србије) за уговор о купопродаји биће меродавна и треба да се примени Конвенција Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе, и то посебно одредбе које регулишу закључење уговора, права страна из уговора, те раскид уговора (чланови 14,18 став 3, 23, 33, 45,46,47,49,51,58,59).

Како се појављује као спорно питање застарелости, уколико би се примењивала Конвенција Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе, код уговора о купопродаји, за застарелост потраживња из тог уговора би даље било меродавно право продавца, сагласно члану 20 ст. 1 тач. 1 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, под условом, што такође треба сазнати, да се у Хонг Конгу не примењује Конвенције о застарелости потраживања у области међународне купопродаје робе, при

чему Народна Република Кина није потписник Конвенције о застарелости потраживања у области међународне купопродаје робе.

Такође, у погледу стицања без основа, било би у овом случају меродавно право туженог, сагласно члану 27 ст. 1 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, а све под условом да странке нису изабрале меродавно право.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступити по горе изнетим примедбама и пре свега утврдити да ли су странке изабарале меродавно право, а ако нису, утврдити које је право меродавно за спорни однос и сазнати његову садржину, те ће потом, полазећи од навода странака, посебно имајући у виду и наводе туженог у погледу раскида уговора (на шта се позивао и тужилац) и о томе дати разлоге, поново извести предложене доказе, оценити их, потпуно и правилно утврдити чињенично стање и на исто правилно применити меродавно материјално право и донети нову и на закону засновану одлуку, при томе имајући у виду и наводе из жалбе који се односе на затезну камату коју потражује тужилац.

У поновном поступку, првостепени суд ће одлучити о трошковима спора, јер они зависе од исхода спора и успеха странака.

Из наведених разлога, применом одредбе члана 391 став 1 и 392 ст. 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

МН/ББ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Александра Поповић, с.р.

За тачност отправка